

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे
ग्रंथपालन आणि माहितीशास्त्र निष्णात (M.Lib I.Sc)

परीक्षा : मे २०२३

सत्र - २

विषय : विशेष ग्रंथालये (/ML21-213/ML-32-213)

दिनांक : २५/०५/२०२३

गुण : १००

वेळ : स. १०.०० ते दु. १.००

सूचना: १) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा (१०)

१. ----- द्वारे राष्ट्रीय पातळीवर हस्तलिखितांचा शोध घेतला जातो.
अ) नॅशनल अर्काइव्हस ऑफ इंडिया ब) इंडियन नॅशनल ट्रस्ट फॉर आर्ट अँड कल्चरल हेरिटेज
क) इंदिरा गांधी नॅशनल सेन्टर फॉर द आर्टस् ड) नॅशनल मिशन फॉर मेनुस्क्रिप्ट्स
२. ----- ह्याची निर्मिती आणि व्यवस्थापन निसाट द्वारे केली जाते.
अ) डेटा बँक ब) लायब्ररी डेटाबेस
क) ॲप्लिकेशन सॉफ्टवेअर ड) वरीलपैकी नाही
३. राष्ट्रीय भाषांतराची सूची ----- याने प्रकाशित केली.
अ) इन्सडॉक ब) निस्किकर
क) निसाट ड) इनिस
४. १९व्या शतकाच्या अखेरीस ----- ग्रंथालय अस्तित्वात आले.
अ) शैक्षणिक ब) सार्वजनिक
क) विशेष ड) वरीलपैकी नाही
५. ----- प्रकारचे नेटवर्क स्थानिक पातळीवर संसाधनाच्या कार्यक्रमासाठी वापरले जाते.
अ) स्टार नेटवर्क ब) रिंग
क) हाइरारचिकल नेटवर्क ड) वरीलपैकी सर्व
६. ----- चा प्रक्रिये मध्ये कागदाला दोन्ही बाजूने प्लास्टिकने झाकले जाते.
अ) प्रतिलिपी ब) स्कॅनिंग
क) लॅमिनेशन ड) वरीलपैकी सर्व
७. खराब झालेल्या हस्तलिखितांना दुरुस्त करणे म्हणजे -----
अ) जतन ब) संवर्धन
क) फुमिगेशन ड) वरीलपैकी नाही
८. भारतामध्ये पहिले सहकार ग्रंथालय कधी सुरु झाले ?
अ) १९६३ ब) १९८०
क) १९७४ ड) १९५०
९. हस्तलिखितांना ----- रंगाच्या कापडात ठेवण्यात येते.
अ) हिरवे ब) लाल
क) निळे ड) वरीलपैकी सर्व
१०. इएस्लीक चा उगम कधी झाला ?
अ) १९५५ ब) १९६०
क) १९६५ ड) १९७०

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (३०)

१. हस्तलिखित या बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
२. प्रचलित जागरूकता सेवा या बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.
३. प्रतिलिपी सेवा या बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.

- प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणतेही २) (४०)
१. विशेष ग्रंथालयाचे प्रकार विशद करा.
 २. वाचन साहित्याचे प्रकार विशद करा.
 ३. हस्तलिखितांचे शत्रू सांगून त्याचे जतन कसे करावे या बद्दल सविस्तर माहिती लिहा.

- प्र.४ टिपा लिहा (कोणत्याही २) (२०)
१. वित्तीय व्यवस्थापन
 २. नॅशनल आरकाइव्हस ऑफ इंडिया
 ३. इफ्ला

English Translation
Special Library (ML21-213/ML32-213)

Q. 1 Choose the correct option (10)

1. _____ conducts search for manuscript at national level.
a) National Archives of India b) Indian national Trust for art and culture Heritage
c) Indira Gandhi National Centre for the arts d) National Mission for manuscripts
2. _____ are created and managed by NISSAT.
a) Data Bank b) Library Database
c) Application Software d) None of the above
3. National index of translations is published by _____
a) INSDOC b) NISCAIR
c) NISSAT d) INIS
4. At the end of 19th century _____ libraries came into existence.
a) Academic b) Public
c) Special d) None of the above
5. _____ networks are useful for local level resource sharing programs.
a) Star Network b) ring Network
c) Hierarchical Network d) All of the above
6. In the process of _____ paper is covered on both sides by plastic.
a) Xeroxing b) Scanning
c) Lamination d) All of the above
7. _____ of manuscripts includes repair of the damaged manuscripts.
a) Conservation b) Preservation
c) Fumigation d) None of the above
8. First co-operative storage library in India in _____
a) 1963 b) 1980
c) 1974 d) 1950
9. Manuscripts are kept in _____ colour cloth.
a) Green b) Red
c) Blue d) All of the above
10. IASLIC came into existence in _____
a) 1955 b) 1960
c) 1965 d) 1970

Q. 2 Answer the following in short (Any 2) (30)

1. Write a detailed note on manuscripts.
2. Write in detail about current awareness service.
3. Write in detail about Reprographic service.

Q. 3 Answer the following in detail (Any 2)

(40)

1. Explain the types of special libraries.
2. Explain the types of reading materials.
3. Explain in detail the enemies of manuscripts and how manuscripts can be conserved.

Q. 4 Write Short notes (Any 2)

(20)

1. Financial management
 2. National Archives of India
 3. IFLA
-